

Zeldzame vogels in België in 2009

Zevenendertigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité

WOUTER FAVEYTS, JORIS ELST EN DE LEDEN VAN HET BAHC

Contact BAHC p/a Vandegehuchte M., Willem de Zwijgerstraat 8, B-8020 Oostkamp. tel. 050 827260 - GSM 0486 393756

E-mail : marnix.vandegehuchte@telenet.be

voor formulieren en algemene informatie : <http://www.bahc.be/>

Inleiding

Dit rapport, dat gezamenlijk werd opgesteld door het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité (BAHC) en de Commission d'Homologation (CH), behandelt de aan homologatie onderworpen vogeltaxa die waargenomen werden op Belgisch grondgebied in 2009. Het BAHC heeft de Nederlandstalige gevallen beoordelen; de CH heeft de Franstalige gevallen beoordeeld. Ook een aanzienlijk aantal achterstallige gevallen van 2008 worden opgenomen. Dat is een beetje jammer omdat zo het aspect "jaaroverzicht" verloren gaat.

De werking van het BAHC en de opname van gevallen in het jaarrapport van het jaar waarop ze betrekking hebben, is in grote mate afhankelijk van de snelheid waarmee waarnemers hun waarnemingen indienen voor beoordeling. Het BAHC heeft recent actief het indienen voor homologatie aangemoedigd. Dat gebeurt onder meer door waarnemers van zeldzame soorten rechtstreeks te contacteren met de vraag om hun geval in te dienen. Die aanpak lijkt vruchten af te werpen. Niettegenstaande moeten we vaststellen dat nog steeds een aanzienlijk percentage van de gevallen nooit wordt ingediend bij het BAHC. Dat is erg jammer, want het is belangrijk dat er een zo volledig mogelijk overzicht bestaat van het aantal gevallen van zeldzame soorten. De Belgische avifauna is voortdurend in beweging: de status van heel wat soorten is de voorbije decennia sterk veranderd en dat zal in de toekomst niet anders zijn. Voor wat betreft het opvolgen van de status van zeldzame soorten is de werking van een orgaan zoals het BAHC onmisbaar.

Recente beslissingen van het BAHC

Sinds het vorige rapport heeft het BAHC volgende operationele beslissingen genomen.

Het gebruik van www.waarnemingen.be als bron van informatie

Het BAHC gaat over tot het beoordelen van waarnemingen die zijn ingevoerd op www.waarnemingen.be, zonder dat deze gevallen formeel zijn ingediend bij het BAHC. Deze werkwijze is in het bijzonder handig voor waarnemingen die vergezeld zijn van foto's. Ook waarnemingen zonder foto's, maar met beschrijvingen worden behandeld. De leden van het BAHC doorzoeken www.waarnemingen.be op meldingen van beoordeelsoorten. Bij aanvaarde gevallen opgevoerd uit waarnemingen.be wordt 'verslag BAHC' vermeld, waar normaal de auteur van het verslag zou vernoemd worden. Waarnemingen die niet aanvaard worden of gevallen die in de categorie E terecht komen, worden echter niet in het verslag opgenomen. Het BAHC geeft er nog steeds sterk de voorkeur aan dat waarnemers hun waarneming formeel indienen bij het BAHC. Niettemin willen we er via deze nieuwe weg voor zorgen dat zo veel mogelijk gevallen toch behandeld worden. Omdat ze van oordeel zijn dat ze met het melden en documenteren van een waarneming op www.waarnemingen.be een geval al voldoende kenbaar hebben gemaakt, nemen nogal wat waarnemers nadien niet de moeite om een geval nog in te dienen voor homologatie. Er wordt ook verwarring gecreëerd wanneer waarnemingen op de website door één van de administratoren worden goedgekeurd. Voor alle duidelijkheid: een door een administrator van www.waarnemingen.be goedgekeurde waarneming betekent niet automatisch dat het geval door het BAHC wordt aanvaard en op de Belgische lijst terecht komt.

Aanpassingen aan de lijst van beoordeelsoorten

De jaarlijkse evaluatie van de lijst van beoordeelsoorten leverde twee wijzigingen op. Vanaf 1 januari 2011 zal Reuzensterne *Hydroprogne caspia* niet langer beoordeeld worden wegens niet meer echt zeldzaam in België (56

aanvaarde gevallen voor de periode 1998-2008) en gemakkelijk te determineren (in NW-Europa). Het BAHC en het CH zullen in de toekomst een artikel publiceren met daarin een overzicht van het historische voorkomen van Reuzensterne in België. Vanaf 1 januari 2011 zal daarnaast een nieuwe ondersoort aan de lijst worden toegevoegd: Bonte Kraai *Corvus corone cornix*. Hoewel dit taxon steeds meer als een aparte soort wordt beschouwd (zie ook de tweede versie van de ANWB vogelgids), beschouwt de AERC TAC deze soort tot nader order nog steeds als een ondersoort. In scherpe tegenstelling tot haar vroegere status als algemene wintergast, is de Bonte Kraai anno 2011 een ware zeldzaamheid geworden in ons land. Veel claims blijken bovendien betrekking te hebben op Zwarte Kraaien *Corvus corone corone* met partieel leucisme, zoals er tegenwoordig nogal veel rondvliegen. Een bijzondere beslissing werd genomen rond Grote Aalscholver *Phalacrocorax carbo carbo*. Deze ondersoort van Aalscholver is tot op heden een beoordeelsoort. Met ingang van 1 januari 2011 zullen gevallen van dit taxon echter niet meer beoordeeld worden. Er zijn aanwijzingen, op basis van het aantal meldingen in België en het aantal gevallen in Nederland, dat *carbo* hier niet zo zeldzaam is als werd aangenomen en dat jaarlijks een klein aantal exemplaren aanwezig zijn. Slechts weinig waarnemers doen echter moeite om degelijk naar een algemene soort als Aalscholver te kijken. Vroeger werden enkel vogels in de hand als met zekerheid herkenbaar beschouwd, maar recent is gebleken dat ook veldkenmerken bruikbaar zijn (Newson *et al.* 2004, Garner *et al.* 2008). In Nederland zijn sinds 2008 ook broedende Grote Aalscholers vastgesteld (1 paar). In 2009 ging het al om minstens twee zuivere paren en één gemengd paar met *sinensis* (Boele 2009).

Een bijzondere behandeling voor enkele invasiesoorten

Naar aanleiding van het invasieve voorkomen van Witbuikrotgans *Branta bernicla hrota*, Ruigpootbuis *Buteo lagopus* en Witkopstaartmees *Aegithalos caudatus caudatus* heeft het BAHC besloten om de gevallen van de soorten tijdens de winter 2010-2011 bij wijze van uitzondering als een influx te gaan beoordelen. Dat betekent dat niet alleen bij het BAHC ingediende en aanvaarde gevallen in aanmerking zullen worden genomen, maar dat alle gerapporteerde waarnemingen in principe voor aanvaarding in aanmerking komen. Meldingen die om één of andere redenen als twijfelachtig worden beschouwd kunnen weliswaar nog steeds geweerd worden. Deze beslissing is genomen omdat door het relatief algemene voorkomen mag worden aangenomen dat meer waarnemers dan normaal niet de moeite zullen nemen om hun observatie(s) in te dienen. Uit de vele bevestigde gevallen van de betrokken soorten is echter gebleken dat het merendeel van de gevallen correct gedetermineerd is. Het risico bestaat natuurlijk dat er door deze lossere benadering foutieve waarnemingen in aanmerking zullen worden genomen. Het BAHC gaat er echter van uit dat de genomen beslissing tot het meest realistische resultaat zal leiden. Over de influxen van Ruigpootbuis en Witkopstaartmees worden artikels voorbereid voor *Natuur.oriolus*.

De nieuwe AERC-TAC-lijst

Het taxonomische comité van het AERC, de *Association of European Records and Rarities Committees*, kortweg AERC TAC (zie www.aerc.eu), heeft in juli 2010 haar taxonomische aanpassingen aan de lijst van West-Palearctische vogelsoorten aangepast. Het BAHC heeft akte genomen van deze wijzigingen. De gevolgen voor de

Belgische vogellijst zijn beperkt. In de nabije toekomst zal het BAHC een aangepaste versie van de Belgische lijst aanmaken waarin de meest recente aanpassingen van de AERC TAC verwerkt zijn.

Het opstellen en indienen van verslagen

Hoewel veel waarnemers positief reageerden op onze gerichte vragen om documentatie, werd toch nog een groot deel van de in 2009 waargenomen zeldzame soorten (nog) niet ingediend. In sommige gevallen is dit omdat de waarnemer niet zo grondig vertrouwd is met de topografie of de terminologie die gebruikt wordt in beschrijvingen en daarvoor opziet tegen het opstellen van een verslag. Het BAHC is steeds bereid om in dat geval te helpen. Kladversies van verslagen kunnen opgestuurd worden naar Miguel Demeulemeester (wheatear32@hotmail.com), die ervoor zorgt dat de tekst van commentaar wordt voorzien en teruggestuurd naar de waarnemer, waarna hij die kan indienen. Verder kunt u ook een verslag indienen op basis van foto's en/of ingescande veldschetsen. Een speciaal formulier is hiervoor voorzien op onze website. Het BAHC roept uitdrukkelijk op om nog niet-ingediende gevallen van zeldzame soorten of ondersoorten alsnog over te maken aan het BAHC, uit welk jaar ze ook dateren. Alleen op die manier kan de lijst van Belgische vogels zo volledig en up-to-date mogelijk worden gehouden.

Wie een verslag heeft ingediend, krijgt zo snel mogelijk via e-mail of post bericht of de beschrijving al dan niet aanvaard werd. Wie meer uitleg wil over de beslissing van het BAHC, kan dit vragen aan de leden van het BAHC.

Dankwoord

Het BAHC dankt eerst en vooral *Natuurpunt Studie* vzw, voor het dragen van de werkings- en publicatiekosten van het BAHC. Verder kunnen wij opnieuw dankzij een goede samenwerking met de *Commission d'Homologation* (CH) een rapport voor heel België aanbieden. De taal van de waarnemer bepaalt door welk homologatiecomité een waarnemingsformulier beoordeeld wordt. Niet in het minst wensen we alle waarnemers te bedanken die één of meerdere verslagen hebben ingediend die beoordeeld werden voor dit verslag.

De volgende BAHC/CH-leden hebben meegewerkt aan het beoordelen van de gevallen die in dit rapport zijn opgenomen:

BAHC : Patrick Beirens, Miguel Demeulemeester, Joris Elst, Tom Goossens, Geert Spanoghe, Wouter Faveyts, Peter Collaerts, Joost Mertens, Johan Buckens.

CH: André Burnel, Alain De Broyer, Christophe Gruwier, René-Marie Lafontaine, Jacques-André Leclercq, Thibault Mariage, Laurent Raty, Xavier Vandevyvre, Frédéric Vanhove.

GEBRUIK VAN DE SYSTEMATISCHE LIJST / *Understanding of the systematic list*

Dit rapport volgt de soortenindeling zoals uiteengezet in *Oriolus* 61:25-39.

Informatie weergegeven voor elk geval

Per geval worden de volgende gegevens vermeld: 1) een cijfer tussen haakjes dat weergeeft het hoeveelste geval het is van de soort in kwestie (voor een beperkt aantal soorten ontbreekt dit overzicht nog); 2) de datum / data van het geval; 3) de naam van het gebied waar het geval werd vastgesteld (voor zover gekend); 4) de naam van de (deel)gemeente, met vermelding tussen haakjes van de provincie; 5) informatie over aantal, geslacht en/of leeftijd van de vogel(s) in kwestie (voor zover te bepalen) en 6) de naam van de opsteller van het verslag. Waar het BAHC op eigen initiatief een verslag heeft opgesteld, op basis van informatie beschikbaar via digitale bronnen, wordt dit weergegeven door de vermelding 'verslag BAHC'.

Tekens en afkortingen/*Signs and abbreviations*

10 Provincies/10 Provinces

(A) Antwerpen (Lx) Luxembourg
(BW) Brabant Wallon (N) Namur

(H) Hainaut (O) Oost-Vlaanderen
(L) Limburg (VB) Vlaams Brabant
(Lg) Liège (W) West-Vlaanderen

Geslacht, Leeftijd & Kleed/*Sex, Age & Plumage*

m. mannetje/*male*

v. vrouwtje/*female*

1e kj eerste kalenderjaar/*first calendar year*

1e kj+ eerste kalenderjaar **OF** ouder/*first calendar year OR older*

ad. adult

juv. juveniel/*juvenile*

imm. immatuur/*immature*

Trekrichtingen worden aangeduid met universele afkortingen : N = noord, NE = noordoost, NNE enz./*migrating birds are marked as N = North, NE = North East, NNE etc.*

(Deel)gemeentenamen dienen geïndexeerd te zijn op de meest recente overzichtskaart van administratief België (NGI, 1995), en worden cursief gedrukt. Plaatsnamen in Vlaanderen en in tweetalige gemeenten zijn in het Nederlands, plaatsnamen in Wallonië zijn in het Frans. *Names of municipalities must be indexed on the most recent municipality map (NGI, 1995). Names of municipalities in Flanders and bilingual municipalities are in Dutch. Walloon municipalities are in French.*

Telling van de gevallen

De telling van het aantal gevallen per soort gebeurt in eerste instantie volgens de *Voorlopige lijst van Belgische vogels* (DE SMET, onuitgegeven). Deze lijst vermeldt alle gehomologeerde gevallen in België. Het aantal gevallen op basis van deze lijst is vervolgens aangevuld met het aantal gehomologeerde gevallen sinds de opmaak van de lijst. Enkel gevallen waarvan de datum tot op de maand precies en de plaats tot op de provincie precies bekend is, worden meegeteld. Het BAHC is momenteel nog steeds bezig met de telling te herzien en fouten te verbeteren.

Bij vrijwel alle soorten vindt men achter de soortnaam drie cijfers tussen haakjes:

het eerste cijfer staat voor het aantal exemplaren in de periode 1800-1949 (B-lijst);

het tweede cijfer staat voor het aantal exemplaren in de periode 1950-2008 (A-lijst);

het derde cijfer staat voor het aantal exemplaren in 2009.

Voor een beperkt aantal soorten zijn er om verschillende redenen momenteel geen dergelijke cijfers beschikbaar. Het is de bedoeling dat hier in de toekomst zo snel als mogelijk verandering in komt.

Een cijfer tussen haakjes voor een bepaald geval geeft aan het hoeveelste exemplaar dit bepaalde geval is sinds het begin van de telling. Voor de betekenis van de verschillende categorieën wordt verwezen naar de handleiding op de website van het BAHC (http://www.bahc.be/documenten/BAHC-handleiding_2010.pdf).

Count

The count of records for every species is based on the Preliminary List of Belgian Birds (DE SMET, unpublished), an annotated checklist of all accepted records in Belgium. Only records with sufficient trustworthy information on date (at least up to the month) or location (at least up to the province) are included. Furthermore, records which have been accepted after the compilation of this list have been added.

For almost every species the species is followed by three figures between brackets:

individuals in 1800-1949;

individuals in 1950-2008;

individuals in 2009.

For a limited number of species, no such figures are available yet. We aim to remedy this as soon as possible.

The number in parentheses preceding a record refers to the total number of individuals recorded in Belgium since the start of the count.

SYSTEMATISCHE LIJST

1. Aanvaarde gevallen

Dwerggans *Anser erythropus* (1,78,2)

(80) 27 januari – 8 maart, IJzerbroeken, Woumen (W), 1 ad. (verslag BAHC)

(81) 29 december – 13 januari 2010, Oudenbrug/Stalhill (W), 1 ad. (verslag Johan Buckens)

Het beoordelen van waarnemingen van Dwerggans in België is geen sine cure. Hoewel het voorkomen van wilde vogels een aanvaard gegeven is, wordt het beeld aanzienlijk vertroebeld door uit gevangenschap ontsnapte exemplaren die met de regelmaat van de klok her en der opduiken. Net als andere ganzen- en eendensoorten worden Dwergganzen frequent in gevangenschap gehouden. Dergelijke vogels komen soms al dan niet opzettelijke in de natuur terecht. Wanneer ze opduiken op voor wilde ganzen ongewone plaatsen of op ongebruikelijke perioden in het jaar, lijdt hun verdachte herkomst weinig twijfel. Een dubieuze Dwerggans kan echter evenzeer tijdens de winter in een klassiek gebied voor wilde Siberische ganzen opduiken en dan wordt de interpretatie moeilijker. Na beraad heeft het BAHC voor 2009 uiteindelijk twee exemplaren voor de A-lijst aanvaard, omdat de omstandigheden wezen op een wilde herkomst. Dubbel zo veel Dwergganzen werden dit jaar vermoedelijk of met zekerheid als twijfelachtig beschouwd. Het BAHC bereidt momenteel een visie voor met betrekking tot het voorkomen van zeldzame ganzen en eenden waarvan het wilde voorkomen in België voor discussie zorgt. Het is de bedoeling dat op basis daarvan in de toekomst een zo goed en zo consequent mogelijke houding kan worden aangenomen bij waarnemingen van soorten zoals Dwerggans.

Zwarte Rotgans *Branta bernicla nigricans* (0,2,1)

(3) 29 december, Noordzee, Knokke (W), 1 1^e kj+ (verslag Michaël Abts)

Roodhalsgans *Branta ruficollis* (1,50,2)

(48) 26 – 29 december 2007, Dilsen-Stokkem (L), 1 1^e kj (verslag Steven Vangompel)

(51) 22 januari – 1 februari, Doelpolderweiden, Doel (O), ad. (verslag Kenny Hessel)

(52) 21 – 27 december, Nieuw Arenbergpolder, Doel (O), ad. (verslag Walter Van den Bussche en verslag Dieter Van den Heuvel)

In tegenstelling tot wat werd gemeld in het vorige jaarrapport voor 2008 (Elst *et al.* 2010) kon er voor 2007 alsnog een geval worden aanvaard. Voor 2008 werden twee gevallen aanvaard; één vogel kwam in de E-categorie terecht (zie verder). Daarnaast waren er nog heel wat waarnemingen die betrekking hadden op minstens vier vogels. Voor elk van deze vogels waren er aanwijzingen voor een niet-wilde herkomst. Omdat ze niet werden ingediend en/of omdat het BAHC geen gevallen publiceert van beoordeelde, maar afgewezen gevallen die niet door een waarnemer zelf zijn ingediend (zie onderdeel 'Recente beslissingen van het BAHC' eerder in dit rapport) worden deze gevallen echter niet opge-

nomen in het overzicht. Het blijft moeilijk om gevallen van Roodhalsgans te beoordelen. De soort wordt veel als siervogel gehouden in watervogelcollecties en van hieruit ontsnapte exemplaren vertroebelen het voorkomen in sterke mate. De kans dat een Roodhalsgans in België van dubieuze origine is, is groter dan dat het een wilde vogel betreft. Ontsnapte vogels verraden hun herkomst meestal door minstens één van de volgende aanwijzingen: opduiken op ongewone plaatsen, niet in gezelschap van andere wilde ganzensoorten die als *carrier-species* vanuit Siberië zouden kunnen dienen, voorkomen op vreemde tijdstippen en het vertonen van tam gedrag. Sommige ontsnapte Roodhalsganzen laten zich op basis hiervan gemakkelijk ontmaskeren, maar andere exemplaren kunnen erg lastig zijn. Een combinatie van goede timing, goede plaats en goede omstandigheden volstaan niet altijd, want ook tussen grote groepen overwinterende wilde ganzen (zoals Kolganzen *Anser albifrons*) zijn al Roodhalsganzen vastgesteld die een kweekring droegen, waardoor hun tamme origine werd verraden.

Amerikaanse Smient *Anas americana* (0,16,1)

(17) 5 – 20 apr, Verrebroekdijk, Verrebroek (O), 1 m. (verslag Mathias D'Haen)

Het was van 2006 geleden dat er nog een Amerikaanse Smient aanvaard werd in België. De soort lijkt een beetje op haar retour te zijn, na een reeks van zes aanvaarde gevallen (waaronder drie in 2000) in de eerste jaren van de eenentwintigste eeuw.

Ringsnaveleend *Aythya collaris* (0,20,1)

(21) 27 – 30 mei, Westerplas, Sint-Denijs-Westrem (O), 1 2e kj+ m. (verslag Peter Collaerts)

In Groot-Britannië is Ringsnaveleend inmiddels een zodanig frequent voorkomende soort dat ze al een tijdje niet meer als dwaalgast wordt beschouwd. Met gemiddeld minder dan één geval per jaar in de laatste tien jaar blijft het voor ons land echter wel nog steeds een zeldzame soort. Eind mei is geen gebruikelijke periode voor Ringsnaveleend. De meeste Belgische gevallen dateren uit de wintermaanden maar ook in 1980, 1996 en 1997 werden gevallen voor de maand mei aanvaard.

Dikbekfuut *Podilymbus podiceps* (0,0,1)

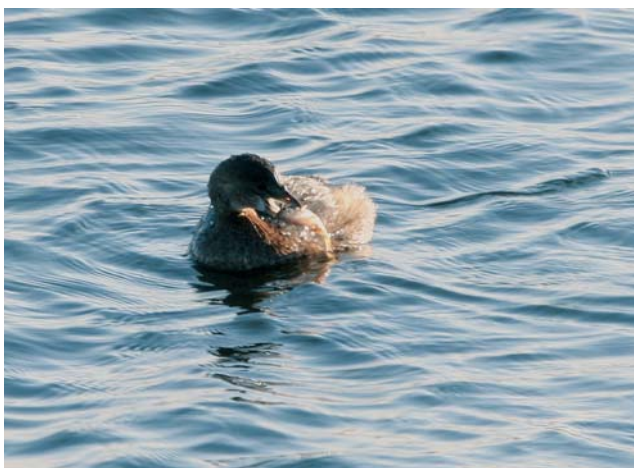
5 – 11 januari, Kluizen (O), 1 ex. winterkleed (verslag Patrick Beirens)

In de eerste dagen van het jaar werd al direct een nieuwe soort voor België ontdekt. Deze Dikbekfuut bleef enkele dagen aanwezig maar het ontoegankelijke spaarbekken van Kluizen was niet de meest ideale plek om de vogel te zien te krijgen. In samenspraak met de beheerder van het spaarbekken konden er gelukkig afspraken worden gemaakt inzake toegankelijkheid en daardoor konden uiteindelijk veel vogelaars van deze waarneming genieten.

Vale Pijlstormvogel *Puffinus mauritanicus* (0,34,5)

(35) 20 augustus, Middelkerke (W), 1 ex. naar N (verslag BAHC)

(36) 5 september, Oostende, Wenduine en De Panne (W), 1 ex. naar ZW

Dikbekfuut *Podilymbus podiceps*. 5 – 11 januari 2009. Kluizen (W)
(Foto: Johan Buckens)

Vale Pijlstormvogel *Puffinus mauritanicus*. 5 september 2009.
Oostende (W) (Foto: Dirk Ottenburghs)

(verslag BAHC)

(37) 6 september, Schipgatduinen, Oostduinkerke (W), 1 ex. naar ZW (verslag Peter Adriaens)

(38-39) 31 oktober, Voorhaven, Zeebrugge (W), 2 ex. naar W (verslag Bert Pecceu)

Vijf aanvaarde vogels maken van 2009 een recordjaar voor Vale Pijl in België. Hoewel we daarmee nog niet kunnen tippen aan de aantallen die worden genoteerd in Nederland en Noord-Frankrijk, lijkt het er toch op dat de toename die al een aantal jaren wordt gemeld in Noord-West-Europa eindelijk ook bij ons op bescheiden wijze aan het licht komt.

Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus* (5,76,0)

(81) 22 november 2008, Oostende (W), 1 ex (verslag BAHC)

Met het bijkomende aanvaarde geval komt het aantal gevallen voor 2008 op zes in totaal te liggen. Ondanks de relatieve nabijheid van de broedgebieden van de soort (Bretagne, westelijk en noordelijk Groot-Brittannië) blijft dit een echte zeldzaamheid in België, die vooral is weggelegd voor echte seawatchers. De sterke gebondenheid van Stormvogeltje aan de volle zee is daar natuurlijk niet vreemd aan.

Ralreiger *Ardeola ralloides* (4,30,1)

(35) 25 juni, Platwijers, Zonhoven (L), 1 ex. (verslag Alex Bogaerts)

Sinds 2001 is enkel 2002 een blanco jaar geweest. In alle andere jaren was er telkens één geval, behalve in 2006 (3) en 2007 (2). Eind mei – juni is beste tijd van het jaar om deze soort in België te zien.

Zwarte Ibis *Plegadis falcinellus* (72,32,1)

(105) 29 – 30 september, Groot Broek, Sint-Agatha-Rode (VB), 1 1e kj (verslag Peter Collaerts)

Het enige geval voor dit jaar past in een aanzienlijke influx van de soort in Groot-Brittannië (minstens 38 vogels) en Ierland (23 vogels) in september en oktober 2009. Een aantal van deze vogels was gekleuringd, op basis waarvan hun herkomst uit Zuid-West-Europa (Frankrijk en vooral Spanje) kon worden aangetoond. Alle op leeftijd gebrachte exemplaren waren eerstejaars vogels. Zwarte Ibis heeft in Europa een sterke historische afname gekend als broedvogel. In de jaren 1990 keerde de soort terug in Spanje en in 2009 werden al ruim 2000 broedparen geteld, het overgrote deel in de Coto Doñana en de rest in de Ebro-delta. Ongeacht enkele losse broedgevallen in de twintigste eeuw, volgde de hervestiging in Frankrijk pas in 2006. Daarna volgde een spectaculaire toename tot 254 paren in 2009 (Gantlett & Millington 2009, Hudson *et al.* 2010). Hoewel deze sterke toename in Zuid-West-Europa vooralsnog niet geleid heeft tot een stijging van het aantal gevallen in België, ligt het wel in de lijn van de verwachtingen dat we in de toekomst meer Zwarte Ibissen mogen verwachten in België.

Grijze Wouw *Elanus caeruleus* (0,4,1)

(5) 4 augustus, Groot Schietveld, Brecht (A), 1 ad. (verslag Peter Symens)

Zeearend *Haliaeetus albicilla* (31,81,6)

20 april 2008, Kortesseem (L), 1 4^e kj+ (verslag BAHC, op basis van rapport vogels in Beckers *et al.*) – aanpassing leeftijd

(113) 25 januari, Turnhouts Vennengebied, Turnhout (A), 1 ad. naar NNW (verslag Marc Smets)

(114) 15 oktober, Kruibeke (O), 1 imm. naar ZW (verslag Erik Van Bogaert)

(115) 18 oktober, Kruiskouter, Relegem/Asse (VB), 1 juv. NO (verslag Michel Janssens)

(116) 22 oktober, Uitkerke (W), 1 juv. (verslag BAHC)

(117) 5 december – 17 februari 2010, Ronquières/Manage, Ecaussinnes/Seneffe (H), 1 juv. (verslag Théo de Brouwer)

(118) 13 december, Kruiskouter, Relegem/Asse (VB), 1 juv. ZW (verslag Michel Janssens)

De vogel van 20 april 2008 was reeds aanvaard (Elst *et al.* 2010), maar de leeftijd was nog niet gepubliceerd. In het verleden zijn al meerdere jaren gekend met vijf gevallen (1987, 1994 en 2007), maar met zes aanvaarde gevallen is 2009 het beste jaar voor Zeearend in België tot nu

toe. Vijf van de zes waren eenmalige waarnemingen van overvliegende exemplaren. Slechts één geval had betrekking op een overwinteraar. Deze vogel werd na zijn vertrek uit zijn wintergebied in Henegouwen trouwens nog een aantal dagen waargenomen in de Dijlevallei te zuiden van Leuven, maar meer daarover in het volgende verslag, voor 2010. Ondanks een nieuw jaarrecord kunnen we nog steeds niet spreken van een doorbraak van Zeearend in België. Bij onze noorderburen in Nederland lijkt de soort recent wel goed in opmars, inclusief als broedvogel.

Vale Gier *Gyps fulvus* (4,271,17)

(276-278) 12 juni, Termes (Lx), 3 ex. (verslag Marc Ameels)

(279-292) 12 juni, Croix Scaille, Gedinne (Lx), 14 ex. (verslag Alain De Broyer)

Op dezelfde dag in juni werden twee groepen Vale Gieren vastgesteld, beide in de provincie Luxemburg. De hoop op een herhaling van de gierenlawine in 2007 (212 ex.) en het bescheiden vervolg daarop in 2008 (30 ex.) werd helaas geen waarheid, want het bleef bij deze twee gevallen.

Slangenarend *Circaetus gallicus* (4,38,11)

(43) 5 april, Marionville (H), 1 ex. (verslag Vincent Dufour)

(44-45) 11 – 17 april, Groot Schietveld, Brecht (A), 2 ex. (tweede ex. enkel op 17 april) (verslag Dirk Symens)

(46) 16 mei, Lier (A), 1 ex. naar O (verslag BAHC)

(47) 17 – 18 mei, Groot Schietveld, Brecht (A), 1 ex. (verslag Dirk Symens)

(48) 19 mei, Harzé (Lg), 1 ex. (verslag Robin Gailly)

(49) 20 mei, Kruiskouter, Relegem/Asse (VB), 1 ex. NO (verslag Michel Janssens)

(50) 22 mei, Torgny (Lx), 1 ex. (verslag Antoon Blondeel)

(51) 13 juni, Nijlen (A), 1 ex. over (verslag Rudy Lenaerts)

(52) 19 juli – 6 augustus, Groot Schietveld, Brecht (A), 1 ex. (verslag Dirk Symens)

(53) 19 – 21 augustus, Turnhouts Vennengebied, Turnhout (A), 1 ex. (verslag BAHC)

Het is al langer bekend dat Slangenarend in België niet langer de superdwaalgast van weleer is, maar een totaal van 11 aanvaarde gevallen voor 2009 verpulvert de zes aanvaarde gevallen in 2008. Het hadden er zelfs nog meer kunnen zijn, want in totaal werden in Vlaanderen alleen al in 2009 maar liefst 18 vogels gemeld (Faveyts 2010). Drie vogels konden helaas niet aanvaard worden (zie verder in dit verslag), maar van de rest werd nog geen verslag ontvangen. In 2010 werden in Vlaanderen alleen in totaal 15 vogels gemeld (Faveyts 2010), maar veel verslagen moeten nog ingediend worden. Het BAHC is overigens voorzichtig geweest met het op leeftijd brengen van Slangenarenden. Belgische gevallen hebben veelal betrekking op onvolwassen exemplaren. Een artikel van Campora & Cattaneo (2005) toont aan dat het op

Slangenarend *Circaetus gallicus*, 12 april 2009, Groot Schietveld, Brecht (Foto: Johan Buckens)

leeftijd brengen van dergelijke jonge vogels niet zo eenvoudig is als soms wordt aangenomen.

Steppekiekendief *Circus macrourus* (13,19,2)

(33) 29 maart, Hannut (Lg), 1 ad. m. (verslag J.-S. Rousseau)
(34) 25 augustus, Boneffe (N), 2^e kj m. (verslag Thibault Mariage)
Naar recente normen een gemiddeld jaar. Minstens vier andere gevallen bleven echter zonder verslag. In Nederland waren er acht aanvaarde gevallen in 2009 (Ovaa *et al.* 2010).

Ruigpootbuizerd *Buteo lagopus* (-,-,10)

7 januari, Herenthout (A), ad. naar W (verslag BAHC)
11 januari – 1 maart, Zwin, Knokke (W), 3^e kj m. (verslag Johan Buckens)
4 – 8 februari, Merelbeke (O), 1 3^e kj v. (verslag Wouter Faveyts)
6 – 23 februari, IJzerbroeken, Woumen (W), 1 ex. (verslag Miguel Demeulemeester)
21 februari, Schelderode (O), 1 ex. (verslag BAHC)
28 februari, Cantelmoliniepolder, Knokke (W), 3^e kj v. (verslag BAHC)
7 – 15 maart, Kalmthout (A), 1 2^e kj (verslag BAHC)
22 oktober, Uitkerke (W), 1 1^e kj naar NO (verslag Werner Goussey)
31 oktober, Het Blak, Beerse (A), 1 2^e kj+ overvliegend (verslag Francois Bartholomeeussen)
2 november, Minderhout/Hoogstraten (A), 1 ex. (verslag BAHC)
Met tien aanvaarde gevallen scoort 2009 maar net iets lager dan het vorige goede jaar (2007, met 12 aanvaarde gevallen). In het vorige BAHC verslag (Elst *et al.* 2010) was verkeerdelijk sprake van 13 aanvaarde gevallen voor dat jaar. Het lijkt er op dat Ruigpootbuizerd de laatste jaren uit een dal aan het klimmen is. Dat vermoeden wordt onderstreept door de recordwinter 2010-2011, die zal besproken worden in een volgend BAHC-rapport, en in een uitgebreid artikel in *Natuur.oriolus*.

Schreeuwend *Aquila pomarina* (3,4,1)

(8) 19 april, Kristallijn, Lommel (L), 1 ex. naar NO (verslag Toon Jansen)
De achtste Schreeuwend voor België kon fotografisch goed gedocumenteerd worden. Een recent artikel in Dutch Birding (Lontkowski & Maciorowski 2010) vestigde de aandacht op de herkenning van juvenielen van Schreeuwend, Bastaardarend *Aquila clanga* en hybriden tussen deze twee soorten. In het artikel wordt gebruik gemaakt van een steekproef van 260 arenden uit Polen; 160 en 65 daarvan werden beschouwd als respectievelijk zuivere Schreeuwend en zuivere Bastaardarenden. De 35 overige exemplaren (13%) waren hybriden. Het artikel gaat niet in op latere leeftijdsklassen. De kans bestaat dat hybriden ook in België voorkomen. Het is dus sterk aangeraden waarnemingen van deze beide soorten zo goed mogelijk en liefst ook (goed) fotografisch te documenteren.

Schreeuwend *Aquila pomarina*. 19 april 2009. Kristallijn, Lommel (L)
(Foto: Pieter Cox)

Klein Waterhoen *Porzana parva* (4,32,1)

(37) 22 augustus – 5 september, Anderstad, Lier (A), 1 1^e kj (verslag BAHC)

Griël *Burhinus oedicnemus* (9,55,1)

(65) 21 – 22 mei, Clermont (N), 1 ex. (verslag Maarten Schurmans en verslag Bernard Hanus)

Steppevorkstaartplevier *Glareola nordmanni* (1,1,1)

(3) 25 – 26 september, Longchamps (N), 1 2^e kj+ (verslag Peter Collaerts en verslag Philippe Vanmeerbeek)
Dit was nog maar de derde Steppevorkstaartplevier voor België. Aangezien de vorige bovendien al dateerde van 1982 was het voor vele waarnemers ook een nieuwe soort in eigen land. De zeldzaamheid van deze soort bij ons steekt schril af tegen de regelmaat waarmee de soort in Nederland opduikt (tegenwoordig jaarlijks). Bij onze noorderburen staat de teller voor deze soort tot en met 2009 op maar liefst 37 gevallen (Ovaa *et al.* 2010). Een najaarswaarneming is typisch voor Steppevorkstaartplevier in Noordwest-Europa (van den Berg & Bosman 1999, Hudson *et al.* 2010). Vorkstaartplevier *Glareola pratincola* komt vaker voor in het voorjaar.

Amerikaanse Goudplevier *Pluvialis dominica* (0,0,1)

(1) 26 april, Fonteintjes, Zeebrugge en Zwin, Knokke (W), 1 ex. (verslag Johan Buckens)
Naar de eerste Amerikaanse Goudplevier voor België werd al eventjes uitgekeken. Bijzonder aan deze waarneming is dat de vogel eerst langstreckend werd waargenomen op de telpost aan de Fonteintjes te Zeebrugge. Johan Buckens, nooit om een stunt verlegen, oordeelde in zijn gekende droge logica dat er een kans bestond dat deze vogel halt zou houden in het Zwin, een aantal kilometer ten noordoosten van de Fonteintjes. Zijn vermoeden bleek dan nog te kloppen ook: de vogel pleisterde hier effectief met een aantal Zilverplevieren *Pluvialis squatarola*! Met dit geval vindt België eindelijk aansluiting bij steltlopergrootheid Nederland, waar er maar liefst 29 aanvaarde gevallen zijn van Amerikaanse Goudplevier tot en met 2009 (Ovaa *et al.* 2010).

Aziatische Goudplevier *Pluvialis fulva* (0,6,1)

(7) 30 oktober – 9 december, Nieuwe Arenbergpolder/Drydyck/Puttenplas, Kieldrecht en Sint-Gillis-Waas (O), 1 ex. winterkleed (verslag Peter Collaerts)
De zevende Aziatische Goudplevier voor België werd op vijf verschillende data van 30 oktober tot en met 9 december vastgesteld in het Oost-Vlaamse deel van het Antwerpse havengebied. Er wordt verondersteld dat het om dezelfde (moeilijk vindbare) vogel ging. In hetzelfde gebied werd in november 2008 ook het vijfde Belgische geval vastgesteld. Hoewel er is gespeculeerd dat het in 2009 misschien wel om datzelfde terugkerende exemplaar uit 2008 zou kunnen zijn gegaan,

Amerikaanse Goudplevier *Pluvialis dominica* bij Zilverplevier *Pluvialis squatarola*. 26 april 2009. Zwin, Knokke (W) (Foto: Patrick Beirens)

heeft het BAHC er uiteindelijk toch voor gekozen om dit als twee aparte gevallen te beschouwen.

Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus* (4,21,1)

(26) 6 – 9 juli, bezinkingsputten, Tienen (VB), 1 ad. (verslag Peter Collaerts)

Gestreepte Strandloper *Calidris melanotos* (0,60,4)

(61) 3 mei, Eghezée (N), 1 ad. zomerkleed (verslag J.-S. Rousseau)
(62) 4 mei, bezinkingsputten, Tienen (VB), 1 2e kj+ (verslag Peter Collaerts)

(63) 30 mei – 1 juni, Uitkerkse Polder, Uitkerke (W), 1 2e kj+ (verslag BAHC)

(64) 16 augustus, Veurne (W), 1 2e kj+ (ringvangst) (verslag Norbert Roothaert)

Na enkele mindere jaren was 2009 opnieuw een beter jaar voor deze steltloper. Hoewel deze soort vaak als een Noord-Amerikaanse soort wordt beschouwd komt ze ook in aanzienlijke delen van Arctisch Siberië tot broeden, westelijk tot het Taymyr-Schiereiland. In recente decennia heeft de soort haar broedgebied westwaarts uitgebreid, tot in het uiterste noordwesten van Europees Rusland (Jackson 1997). Er wordt aangenomen dat een flink deel van de tientallen Gestreepte Strandlopers die jaarlijks in Europa opduiken eerder van Siberische dan van Noord-Amerikaanse origine zijn. In Nederland komt de soort zo vaak voor dat ze hier sinds 2000 niet meer als een beoordeelsoort wordt beschouwd (van den Berg & Bosman 1999).

Poelsnip *Gallinago media* (-,-,2)

14 mei, Verrebroek (O), 1 ex. (verslag BAHC)

16 mei, Moeskroen (H), 1 ex. (verslag Christophe Gruwier)

Sinds 2005 is de soort vrijwel elk jaar (behalve in 2006) in België vastgesteld. Hoewel september traditioneel als een goede maand wordt beschouwd om de soort bij ons te zien, vallen de meeste gevallen de laatste jaren in mei. De meest recente schatting voor de Scandinavische broedpopulatie bedraagt 18.000-51.000 exemplaren (Delany *et al.* 2009) en wordt als stabiel beschouwd (BirdLife International 2004). Het wintergebied bevindt zich in Afrika. Gelet op de omvang van de populatie in Noorwegen en Zweden, zou het best mogelijk zijn dat er meer Poelsnippen op trek door België passeren dan blijkt op basis van het zeer kleine aantal gevallen. De meeste vogels trekken vermoedelijk verder oostelijk door Europa en de verborgen levenswijze helpt ook al niet. Recent onderzoek met zenders aan Zweedse broedvogels heeft nog een fascinerende oorzaak toegevoegd waarom er zo weinig worden waargenomen: Poelsnippen blijken in staat zijn om op korte tijd fenomenale afstanden af te leggen. De gezenderde exemplaren vlogen tijdens de najaarstrek in één ruk van Zweden naar Centraal-Afrika, over een afstand van 4300-6800 kilometer, in amper 48-96 uur. Deze unieke trekstrategie onder landvogels betekent dat Poelsnippen tot de snelst vliegende soorten die gekend zijn behoren (Klaassen *et al.* 2011). Geen wonder dat deze soort in vrijwel heel Europa zo zeldzaam is buiten de broedgebieden. Poelsnip is een soort waarvoor de telling van het aantal Belgische gevallen nog moet worden onderzocht.

Poelruiter *Tringa stagnatilis* (4,189,1)

(194) 25 – 28 augustus, Groot Broek, Sint-Agatha-Rode (VB), 1 1^e kj (verslag BAHC)

Grauwe Franjepoot *Phalaropus lobatus* (-,-,2)

3 juni, Freux (Lx), 1 1^e kj+ v. (verslag Didier Vieuxtemps)

19 – 21 september, Uitkerkse Polder, Uitkerke (W), 2 ex. 1^e kj (verslag BAHC)

Franklins Meeuw *Larus pipixcan* (0,2,1)

(3) 10 – 12 juli, Kluizendonk, Gent (O), 1 ad. zomerkleed (verslag Peter Collaerts)

De vorige Franklins Meeuw dateerde alweer van 2000, dus dit nieuwe exemplaar werd dankbaar getwitched door vele vogelkijkers. Het feit dat de vogel zich bij momenten van erg dichtbij liet zien was mooi meegenomen. Franklins Meeuw heeft een voornamelijk westelijke versprei-

ding in Noord-Amerika. Er wordt verondersteld dat het voorkomen van afgedwaalde exemplaren in Europa eerder het gevolg is van vogels die vanuit hun wintergebied abusievelijk via de Atlantische Oceaan noordwaarts vliegen in plaats van via de Stille Oceaan en op die manier in Europa terecht komen (Fraser *et al.* 2007).

Baltische Mantelmeeuw *Larus fuscus fuscus* (0,2,1)

8 oktober, Oostende (W), 1 ad., gekleurringd (zwart, J683) in Horsvaer, Nordland, Noorwegen (verslag Roland Francois)

Herkenning in het veld van Baltische Mantelmeeuw is moeilijk. Het BAHC acht enkel vogels die ge(kleur)ringd zijn in het broedgebied van deze ondersoort van Kleine Mantelmeeuw aanvaardbaar (Adriaens *et al.* 2007). Over de vogel van 2009 bestond enige discussie binnen het BAHC. De literatuur is niet eenduidig over het broedvoorkomen van Baltische Mantelmeeuw in Scandinavië. Zo suggereren Olsen & Larsson (2003) dat deze ondersoort niet langer broedt in Noorwegen. (Helberg *et al.* 2009) bevestigen echter dat de Oostendse vogel als pullus geringd was in een zuivere kolonie van de ondersoort *fuscus*. De meeste onderzochte kolonies van Kleine Mantelmeeuw in Noord-Noorwegen zijn gemengde kolonies, waarin zowel de ondersoort *fuscus* als de ondersoort *intermedius* voorkomt (Helberg *et al.* 2009). Er komen echter ook zuivere kolonies van *fuscus* voor, met in totaal meerdere honderden paren. Het is interessant om vast te stellen dat de analyse van de ringmeldingen in het artikel aantoont dat *fuscus*-exemplaren geregeld worden teruggemeld uit West-Europa en Noord-West-Afrika. Dat geldt vooral voor juveniele vogels. Adulte Baltische Mantelmeeuwen schijnen wel vooral in het traditionele overwinteringsgebied van deze ondersoort in Oost- en Centraal-Afrika te gaan overwinteren. Dat blijkt o.a. uit de naar verhouding erg lage terugmeldkans van adulte vogels, omwille van de zeer lage aantallen vogelkijkers in dat deel van de wereld.

Kleine Burgemeester *Larus glaucooides glaucooides* (0,39,1)

23 november – 20 december 2008, Oostende (W), 1 1^e kj (verslag BAHC) – datumaanpassing geval 37

12 -14 december 2008, Oostende (W), 1 2^e kj (verslag BAHC) – datumaanpassing geval 38

30 december 2008 – 12 januari, Herstal (Lg), 1 1e winter (verslag Pierre Loly) – datumaanpassing geval 39

(40) 8 april, Givy (H), 1 ex. 2e kj (verslag Vincent Leirens)

Aan enkele van de reeds aanvaarde gevallen in het vorige BAHC-rapport (Elst *et al.* 2010) schortte het één en ander omtrent de data. Uit nauwkeuriger onderzoek van de foto's en de waarnemingen ingevoerd op www.waarnemingen.be bleek dat er nog wat recht te zetten viel over de twee eerstejaars vogels die eind 2008 aanwezig waren in het Oostends havengebied. Een exemplaar met een donkere snavel (het 37ste geval in Elst *et al.* 2010) was aanwezig vanaf minstens 23 november tot en met 20 december. Vermoedelijk dezelfde vogel was reeds vanaf 21 november ter plekke aanwezig, maar de eerste gedocumen-

Franklin's Meeuw *Larus pipixcan* en Kokmeeuwen *Chroicocephalus ridibundus*. 10 – 12 juli 2009. Kluizendok, Gent (O) (Foto: Johan Buckens)

Blauwstaart *Tarsiger cyanurus*. 15 – 26 oktober 2009. Haag van Heist, Heist (W) (Foto's: Johan Buckens)

teerde waarneming (in de vorm van een foto) dateert pas van 23 november. Een tweede exemplaar (het 38ste geval in Elst *et al.* 2010), met een tweekleurige snavel (roze basis, zwarte punt) werd enkel gemeld van 12 tot en met 14 december. De vogel van Herstal (het 39ste geval in Elst *et al.* 2010) was totnogtoe enkel aanvaard op datum van 20 december 2008. Deze vogel bleek echter nog tot in januari 2009 aanwezig te zijn geweest en bij deze worden de precieze data van dit geval gepubliceerd.

Lachstern *Gelochelidon nilotica* (19,120,1)

(140) 4 augustus, spaarbekken Kluizen (O), 1 ex. (verslag BAHC)

Reuzenster *Hydroprogne caspia* (11,135,4)

(147-148) 5 april, Mol (A), 2 1^e kj+ (verslag BAHC)
(149) 9 mei, Grobbendonk (A), 1 1^e kj+ (verslag Robin Vermeylen)
(150) 10 mei, Mol (A), 1 1KJ+ (verslag Maarten Schurmans)

Witvleugelstern *Chlidonias leucopterus* (6,518,3)

(525) 7 mei, Putten West, Kieldrecht (O), 1 ad. zomerkleed (verslag Kenny Hessel)
(526-527) 10 mei, Puttenplas, Kieldrecht (O), 2 1^e kj+ (verslag BAHC)

Papegaaiduiker *Fratercula arctica* (6,146,0)

(145) 14 februari 2005, Blankenberge (W), 1 1^e kj+ (verslag Tim Bekaert)
Een oudere waarneming uit 2005. Het totaal aantal aanvaarde gevallen voor dat jaar komt daarmee op twee.

Sneeuwuil *Bubo scandiacus* (2,2,0)

(4) 19 november 2008 – 13 maart 2009, Uitkerkse Polder, Blankenberge (W), 1 m. imm. (verslag Peter Collaerts)
De Sneeuwuil die de hele winter 2008-2009 in de Uitkerkse Polder verbleef was vermoedelijk één van de meest populaire en bekeken zeldzame vogels ooit in België. Vele honderden vogelkijkers uit binnen- en buitenland kwamen deze vogel bewonderen, zij het dat ze het vaak moesten doen met waarnemingen op grote afstand. In de winter 2008-2009 was er een bescheiden influx in Noordwest-Europa met gevallen in Groot-Brittannië (negen aanvaard door het BBRC, Hudson *et al.* 2010), Ierland en zelfs eentje op de Azoren. In Nederland overwinterde eveneens een vogel op de Waddeneilanden (Ovaa *et al.* 2010). Van Sneeuwuil in Noordwest-Europa wordt vermoed dat een Noord-Canadese oorsprong veel waarschijnlijker is dan een Siberische. Dat geldt ook voor de kleine influx van 2008-2009 waarvan de Belgische vogel deel uitmaakte.

Alpengierzwaluw *Apus melba* (2,27,2)

(26) 14 april 2003, Spanjaardduinen, Bredene (W), 1 ex. (verslag Johan Buckens)

(30) 9 – 10 april, Blankenberge (W), 1 ex. (verslag Johan Buckens)

(31) 13 april, Tienen (VB), 1 ex. (verslag Michaël Vandeput)

Het tweede geval voor 2003 en ook voor 2009 werden twee gevallen aanvaard, allebei op enkele dagen tijd in april.

Roodstuitzwaluw *Hirundo daurica* (0,30,5)

(31-32) 10 april, Fonteintjes, Zeebrugge (W), 2 ex. NO (verslag Johan Buckens)

(33) 26 april, Uitkerkse Polder, Uitkerke (W), 1 ex. (verslag Niels Goulem)

(34-35) 17 november, Zwin, Knokke (W), 2 1^e kj (verslag Jules Fouarge)
Het voorkomen van meerdere Roodstuitzwaluwen per jaar is tegenwoordig een evidentie in België. Het beste jaar tot nu toe was 2006 met zes aanvaarde gevallen. De meeste exemplaren worden in het voorjaar (april – mei) op trek langs de kust vastgesteld, met name op dagen met sterke stuw trek van Boerenzwaluwen *Hirundo rustica*. Roodstuitzwaluwen bij ons zijn een typisch voorbeeld van 'overshooting', het in het voorjaar voorbijschieten van de broedgebieden in Zuid-Europa. Najaarsgevallen zijn zeldzamer en het geval van 17 november vormt het laatste geval ooit voor ons land.

Kortteenleeuwrik *Calandrella brachydactyla* (12,27,2)

(40) 25 april, Fonteintjes, Zeebrugge (W), 1 ex. over (verslag Christophe Gruwier)

(41) 16 – 18 mei, Harzé (Lg), 1 ex. (verslag Robin Gailly)

Blauwstaart *Tarsiger cyanurus* (0,3,2)

(4-5) 15 – 26 oktober, Haag van Heist, Heist (W), 2 ex. van 15 t.e.m. 17 oktober, daarna nog 1 ex. tot en met 26 oktober (verslag Jelle Van den Berghe)

Blauwstaart is tegenwoordig niet meer de mythische mega-zeldzaamheid voor West-Europa die ze tot niet zo lang geleden was. Voor België blijft het echter een erg zeldzame soort en het tegelijk voorkomen van twee exemplaren is sowieso uniek! Het opduiken van een tweede exemplaar, vlakbij een exemplaar dat de dag voordien was ontdekt in de Haag van Heist, deed heel wat vogelkijkers ter plekke verbaasd opkijken. Voor de fotografen was het eveneens een buitenkansje, want de beestjes poseerden als volleurde Russische fotomodellen gretig voor de lens.

Bruine Lijster *Turdus eunomus* (3,1,1)

(5) 3 – 24 januari, Erezée (Lx), 1 2e kj (verslag Noé Teorde en verslag Peter Collaerts)

Twee dagen voor de ontdekking van een nieuwe soort voor België, de Dikbekfuut te Kluizen, was er al een ornithologische bom ingeslagen. In een klein dorpje in het noorden van de provincie Luxemburg werd immers een pleisterende Bruine Lijster ontdekt. Hoewel het al om het vijfde geval voor België ging, was dit toch heel bijzonder want het vori-

Bruine Lijster *Turdus eunomus*. 3 – 24 januari 2009. Erezée (Lx)
(Foto: Patrick Beirens)

ge geval dateerde al van 1956. Voor de eerste drie gevallen moeten we zelfs al terug naar de negentiende eeuw en de eerste jaren van de twintigste eeuw. In al die oude gevallen ging het bovendien om 'vondsten', lees: vogels die gevangen werden als bijvangst van de destijds welig tierende lijstervangst. De vogel van Erezée was dus de eerste 'moderne', in het veld waarneembare Bruine Lijster. Niet alleen op Belgisch, maar ook op Europees niveau is dit een erg zeldzame soort en een goed twitchbaar exemplaar is zo mogelijk nog zeldzamer. Het hoeft dan ook weinig verbazing dat deze Siberische dwaalgast heel wat buitenlandse bezoekers naar het winterse Ardense dorpje lokte. Vooral in het eerste deel van zijn verblijf, een periode met veel sneeuw die heel wat lijsterachtigen naar de gevallen appels in de boomgaarden van Erezée aantrok, liet de vogel zich prachtig zien en fotograferen. Er werden bovendien gretig extra appels voorzien om het de vogel zo lang mogelijk naar zijn zin te maken. Met de komst van zachter weer loste de concentratie lijsters in het dorp op en met hen werd ook de Bruine Lijster steeds moeilijker vindbaar, om tenslotte weer te verdwijnen in het Ardense landschap. Wie weet hoeveel zeldzame lijsters uit Siberië ontsnappen aan het oog in de dun met vogelaars bezaaide Ardennen, waar in bepaalde delen van het jaar enorme aantallen lijsters pleisteren...

Krekelzanger *Locustella fluviatilis* (0,16,3)

(17-19) 28 mei – 6 augustus, Marche-en-Famenne (Lx), 1 m. + 2 1^e kj, ringvangst (ringnummers 10863880 et 10863881) (verslag Didier Vieuxtemps)

De drie gevallen in 2009 hebben alle betrekking op hetzelfde broedgeval. Vanaf eind mei werd een zingend mannetje gehoord op het militair domein van Marche-en-Famenne en op 5 augustus werden twee vliegvlugge juveniele vogels geringd op dezelfde locatie. Hoewel het geen twijfel kan leiden dat er ook een vrouwtje als vierde vogel in het spel moet zijn geweest, kon dat in het veld niet worden bevestigd. Opmerkelijk is dat in 2008 (30 juni) in dezelfde omgeving ook al een geval van Krekelzanger werd vastgesteld (Elst *et al.* 2010). Zo toevallig en onverwacht was dit eerste broedgeval dus niet. Het wordt uitkijken wat de toekomst brengt voor deze soort. Toekomstige gevallen worden best goed onderzocht in verband met mogelijke broedgevallen, want blijkaar zijn niet alle Krekelzangers bij ons gedoemd om eenzame, verdwaalde zangers te zijn. In 2010 werd de soort echter niet meld in België.

Struikrietzanger *Acrocephalus dumetorum* (0,8,1)

(9) 22 augustus, Mechels Broek, Mechelen (A), 1 1^e kj, ringvangst (verslag Regis Nossent)

Veldrietzanger *Acrocephalus agricola* (0,27,1)

(28) 18 september, Wijchmaal (VB), 1 1^e kj, ringvangst (verslag Andy Vanendert)

Pallas Boszanger *Phylloscopus proregulus*. 25 oktober 2009.
Blankenberge (W) (Foto: Johan Buckens)

Baardgrasmus *Sylvia cantillans albistriata* (0,18,1)

(19) 9 mei, Strand Westdam, Zeebrugge (W), m., zangpost, ondersoort *albistriata* (verslag Tom Goossens)

Deze Baardgrasmus kon tot de zuidoostelijke ondersoort *albistriata* (van het uiterste noordoosten van Italië, via de Balkan tot Turkije) worden gerekend aan de hand van de roep. Deze ondersoort is in West-Europa heel wat zeldzamer dan de westelijke *cantillans*. Voor Groot-Brittannië meldt Slack (2009) een verhouding van 540 gevallen voor *cantillans* tot en met 2005 (het laatste jaar waarin deze ondersoort werd beoordeeld door de BBRC) tegenover 37 gevallen voor *albistriata* tot en met 2007. In België werden al drie van de vier ondersoorten van Baardgrasmus vastgesteld. Het geval van de ondersoort *moltoni*, afkomstig van de eilanden in de westelijke Middellandse Zee op 20 – 21 mei 2001 te Heist (W) is daarbij ook bijzonder, als één van een handvol gevallen van dit taxon in Noord-Europa.

Provençaalse Grasmus *Sylvia undata* (0,9,0)

18 oktober 2008 – 1 februari, strand, Heist (W), 1m. 1e kj (verslag BAHC) – datumaanpassing.

Deze Provençaalse Grasmus was al aanvaard door het BAHC in het vorige verslag (Elst *et al.* 2010). Als einddatum was toen enkel februari, zonder meer, bepaald. Bij deze wordt de precieze einddatum gepubliceerd.

Pallas' Boszanger *Phylloscopus proregulus* (0,102,2)

(103) 25 – 26 oktober, Wenduine (W), 1 ex. (verslag Peter Adriaens)
(104) 13 november, Essen (A), 1 ex., ringvangst (verslag Joris Elst)

Iberische Tijftjaf *Phylloscopus ibericus* (0,3,1)

(4) 13 april – 17 juni, Dottignies (H), 1 m., zangpost (verslag Christophe Gruwier)

De Iberische Tijftjaf, vroeger een ondersoort van Tijftjaf *Phylloscopus collybita*, werd vrij recent tot een soort verheven. Het vierde Belgische geval was een mannetje dat gedurende ruim twee maanden een territorium bezette in een tuin in Dottignies. Tegenwoordig worden jaarlijks meerdere meldingen van Iberische Tijftjaf gemeld in België, stevast zingende vogels, maar deze komen niet allemaal bij het BAHC terecht. Om voor aanvaarding in aanmerking te komen zijn geluidsopnames van de zang en eventueel de roep essentieel. In een aantal gevallen de voorbije jaren is gebleken dat het veeleer om afwijkend zingende exemplaren, ofwel Tijftjaffen, ofwel hybriden Tijftjaf x Fitis *Phylloscopus trochilus* ging. In de praktijk is het echter niet mogelijk om hier zekerheid over te krijgen. Daarvoor is het noodzakelijk dat dergelijke vogels worden gevangen, gemeten en dat er eventueel materiaal voor DNA-onderzoek wordt verzameld.

Bruine Boszanger *Phylloscopus fuscatus* (0,36,0)

(24) 21 oktober 2001, Westende (W), 1 ex. (verslag Johan Buckens)
Nieuwe BAHC-leden werven kan ook als voordeel hebben dat die zich

Raddes Boszanger *Phylloscopus schwarzi*. 21 oktober 2009. Voorhaven, Zeebrugge (W) (Foto: Denis Devos)

realiseren dat ze oude, nog niet-ingediende waarnemingen in hun waarnemingsboekje blijken te hebben staan! Gelukkig waren de notities van toen nog niet verloren. Met dit nieuw aanvaarde geval komt het aantal gevallen voor 2001 op zes, waarmee dit jaar zijn positie als absoluut recordjaar voor deze soort nog verder verstevigt.

Raddes Boszanger *Phylloscopus schwarzi* (0,21,2)

(22) 21 oktober, Voorhaven, Zeebrugge (W), 1 ex. (verslag Franck Hollander)

(23) 21 – 22 oktober, Bellem (O), 1 ex., ringvangst en dag nadien nog in het veld waargenomen (verslag Nico De Regge)

Kleine Vliegenvanger *Ficedula parva* (0, 92,2)

(93) 4 mei, Wuustwezel (A), 1 m. 2^e kj (verslag Peter Symens)

(94) 31 oktober, Westdam, Heist (W), 1 1^e kj (verslag Tom Goossens)
Slechts twee gevallen in 2009, waaronder wel een voorjaarsgeval. Kleine Vliegenvangers in de lente zijn zeldzaam in België. In de periode 1998-2008 waren er van de 29 door het BAHC aanvaarde gevallen slechts vijf in het voorjaar.

Noordelijke Taigaboomkruiper *Certhia familiaris familiaris*

12 februari, Zeebrugge (W), 1 ex., ringvangst (verslag Philippe Schepens)

De Centraal-Europese ondersoort van Taigaboomkruiper *macroactyla*, is een vrij gewone broedvogel in België, ten oosten van Samber en Maas. De populatie wordt er tegenwoordig op 6.400 paar geschat (van der Elst *et al.* 2010). De Noordelijke Taigaboomkruiper, de ondersoort uit Noord- en Oost-Europa, is echter wel een zeldzaamheid. In Nederland komt de soort jaarlijks in kleine aantallen voor, vooral op de Waddeneilanden. Noordelijke Taigaboomkruiper is een ondersoort waarvoor de telling van het aantal Belgische gevallen nog moet worden onderzocht.

Izabelklauwier *Lanius isabellinus phoenicuroides* (0,4,0)

(4) 11 oktober 2008, de Kuifeend, Oorderen (A), 1 1e kj (verslag BAHC)

Over de taxonomie van Izabelklauwier is het laatste woord nog niet gezegd. Volgens het AERC gaat het nog steeds over één soort, terwijl andere instanties zoals de Nederlandse CSNA al een aantal jaren een opsplitsing hebben gemaakt tussen Turkse Klauwier *Lanius phoenicuroides* en Daurische Klauwier *Lanius isabellinus*. Het BAHC volgt de AERC-regels, en beschouwt Izabelklauwier dus tot nader order als één soort. De variatie binnen Izabelklauwieren-complex is in de praktijk iets groter en moeilijker dan goed is voor een eenvoudige determinatie en bepaalde exemplaren zijn erg lastig of onmogelijk toe te rekenen aan *phoenicuroides* of *isabellinus*. Desalniettemin wordt getracht om gevallen van deze soort toch op ondersoort te brengen. De vogel van Oorderen vertoont een witachtige grondkleur op de onderdelen, een

witte keel, vrij sterke bandering op de onderdelen, een vrij koude kleur op de bovendelen, geen spoor van warmbruin of oranje op de onderdelen en een duidelijk masker. Op basis van deze kenmerken kan deze vogel als een Turkse Klauwier worden beschouwd.

Roodkopklauwier *Lanius senator senator* (-,134,2)

(135) 19 – 28 april, weiden Noordede, Zandvoorde (W), 1 m. 2^e kj+ (verslag BAHC)

(136) 5 – 7 mei, weiden Pompje, Stalhille (W), 1 v. 2^e kj+ (verslag BAHC)

Twee waarnemingen op korte afstand van elkaar, met amper een week ertussen, maar wel twee zeker verschillende exemplaren. Het aantal gevallen van vóór 1950 in de telling is momenteel niet te bepalen. De soort was destijds trouwens een vrij algemene broedvogel in bepaalde delen van België, zeker in het zuiden. Ook nu kunnen broedgevallen voorkomen, zoals in 2007 te Merlemont (N) (Jacob 2010).

Kleine Klapekster *Lanius minor* (-,7,1)

28 – 29 augustus, Othée (Lg), 1 1e kj (verslag Carine Richerzhagen en verslag Peter Collaerts)

Nauwelijks een jaar na het vorige geval kregen de personen die de vogel van 2008 misten al een herkansing met een nieuw pleisterend exemplaar, opnieuw in Haspengouw. De telling van het aantal Belgische gevallen is aan herziening toe. Tot in het begin van de eenentwintigste eeuw was de soort een broedvogel in het centrale deel van zuidelijk België (vooral de provincie Henegouwen), met een laatste broedgeval

Izabelklauwier *Lanius isabellinus phoenicuroides*. 11 oktober 2008. De Kuifeend, Oorderen (A) (Foto: Johan Buckens)

Kleine Klapkester *Lanius minor*. 28 augustus 2009. Othée (Lg)
(Foto: Johan Buckens)

in 1930 (De Smet 1987, Jacob 2010). Onder andere in Birding World 22(8) werd het geval van 2009 vermeld als het tweede geval voor België, maar dat is dus volstrekt foutief. Ondanks het historische voorkomen als broedvogel, is de soort tegenwoordig een grote zeldzaamheid, met slechts acht aanvaarde gevallen sinds 1950.

Roze Spreeuw *Sturnus roseus* (-,-,1)

26 september – 1 oktober, Fonteintjes, Blankenberge (W), 1 1^e kj (verslag Tom Goossens)

Roodmus *Carpodacus erythrinus* (-,-,3)

25 mei – 11 juni, Elsenborn (Lg), 1 ex. (verslag Klaus Forßmann)
1 juni, Achterhaven, Zeebrugge (W), 1 2e kj (verslag Johan Buckens)
20 juni, Gravelco, Boorseme (L), 1 2e kj (verslag Jan Geens)
Roodmussen zijn tegenwoordig behoorlijk zeldzaam in België, na een opleving in de jaren '90. Met drie gevallen is 2009 één van de betere jaren sinds lang. Roodmus is een soort waarvoor de telling van het aantal Belgische gevallen nog moet worden onderzocht.

Cirlgors *Emberiza cirlus* (125,81,1)

(207) 16 mei, Koksijde (W), 1 m. 2e kj, ringvangst (verslag Robert Desaever)

Net als Grijze Gors is Cirlgors een zuidelijke gorzensoort die vermoedelijk jaarlijks in zeer klein aantal in België opduikt. Tot in de jaren '50 was de soort broedvogel in de Belgische Lorraine. Nadien volgden nog enkele sporadische broedgevallen en bleef de soort een zeldzame, maar regelmatig opduikende gast. Na de jaren '80 van de twintigste eeuw ging het plots bergaf, met slechts één geval in de jaren '90 (De Smet *et al.* 2005, Jacob 2010). Na 2000 blijkt er sprake te zijn van een zeer bescheiden heropleving. De soort werd sindsdien jaarlijks behalve in 2003, 2002 en 2005 vastgesteld, met telkens 1-3 aanvaarde gevallen.

Witkopgors *Emberiza leucocephalus* (1,19,1)

(21) 7 maart, Theux (Lg), 1 m. 2^e kj, ringvangst (ringnummer 10810667) (verslag Joseph Rouchet)

Grijze Gors *Emberiza cia* (24,29,1)

(53) 20 oktober, Sommethonne (Lx), 1 v. 1^e kj, ringvangst (verslag Eric Dans)

Met deze ringvangst blijft Grijze Gors zijn bescheiden reputatie van een bijna jaarlijkse gast in ere houden. Sinds 2000 ontbrak de soort alleen in 2001, 2004 en 2007. Het overgrote deel van de gevallen komt uit de zuidelijke provincies. Gelet op het geringe aantal vogelkijkers in dit landsgedeelte mag terecht worden vermoed dat Grijze Gors wel eens jaarlijks in zeer kleine aantallen in de Ardennen opduikt.

Dwerggors *Emberiza pusilla* (6,45,3)

(52) 5 januari, Berendrecht (A), 1 2e kj, ringvangst (verslag Guido Goris)
(53) 25 – 28 februari, Drongen (O), 1 ex. (verslag Geert Spanoghe)

(54) 30 oktober, Sint-Amands (A), 1 ex. (verslag André Pauwels)
Nadat 2008 voor het eerst sinds vele jaren een jaar zonder gevallen van Dwerggors was geweest, was 2009 opnieuw een vrij normaal jaar, met drie aanvaarde gevallen.

2. Categorie D

Roodhalsgans *Branta ruficollis*

30 oktober, Havinnes (H), 1 ex.

3. Categorie E

Dwerggans *Anser erythropus*

18 okt 2008, 4 jan, 31 jan, 27 maa, 6-11 mei, 29 sep en 9 dec, Wellemeersen, Denderleeuw (O) (verslag BAHC)
3 jan, Rijkevorsel (A)
12 maa en 15 apr, De Luysen – Mariahof, Bree (L)
15 okt, Tervuren, (VB)

Sneeuwgans *Anser caerulescens*

19 april – 21 augustus, Tongeren (L), 1 ex.
13 – 27 augustus, Verrebroek (O), 2 ex.
Het BAHC bereidt momenteel een visie voor omtrent het voorkomen van zeldzame ganzen en eenden in België. De situatie van Sneeuwgans zal daarbij zeker en vast aan bod komen. In afwachting daarvan hebben de bovenstaande drie exemplaren alvast de A-lijst niet gehaald...

Ross' Gans *Anser rossii*

19 december – 17 januari 2010, Klemskerke/De Haan/Houtave/Zuienkerke (W), 1 ex.

Roodhalsgans *Branta ruficollis*

5 augustus, Essen (A), 1 ex.

Kleine Canadese Gans *Branta hutchinsii*

28 december, Klemskerke (W), 1 ex.
Kleine Canadese Gans is recent gesplitst van Grote Canadese Gans. In een aantal Noordwest-Europese landen, zoals Nederland, worden bepaalde gevallen van deze soort ernstig genomen. Het BAHC neemt voor de Belgische situatie echter een meer voorzichtige positie in. De reden daarvoor is niet in het minst de enorme populatie Canadese Ganzen die in het wild voorkomen in ons land. Hoewel deze populatie in vooral bestaat uit Grote Canadese Ganzen, worden er geregeld exemplaren gemeld van meerdere types van Kleine Canadese Gans. Kleine Canadese Ganzen worden ook frequent in gevangenschap gehouden, hoewel het momenteel niet duidelijk is om welke types het daarbij vooral gaat. De herkenning van beide soorten wordt bemoeilijkt door het aanzienlijke aantal types die ze elk kennen. De vogel van 28 december 2009 te Klemskerke wordt in categorie E geplaatst omdat de kans op een niet-wilde herkomst volgens de huidige stand van de kennis naar Belgische normen te groot is. Het is uiteraard een weinig aantrekkelijk vooruitzicht dat een geval vrijwel zeker in categorie E zal worden geplaatst, maar het BAHC wil toekomstige waarnemers van Kleine Canadese Ganzen toch oproepen om gevallen van deze soort fotografisch te documenteren en in te dienen.

Roze Pelikaan *Pelecanus onocrotalus*

8 november, havengebied, Oostende (W), 1 ex. overvliegend

Arendbuizerd *Buteo rufinus cirtensis*

19 oktober 2008 – 26 maart 2009, Doel (O), 1 imm.
Deze controversiële vogel werd al in het vorige rapport (Elst *et al.* 2010) behandeld, maar daarbij was de laatste datum waarop deze vogel werd gemeld nog niet gepubliceerd. Dat is hierbij vervolledigd.

4. Niet-aanvaarde gevallen

Voor de onderstaande gevallen werden de beschrijvingen als onvoldoende overtuigend beschouwd.

Taigarietgans *Anser fabalis fabalis* 11 januari, Nieuwenrode (VB), 5 ex. **Zeearend** *Haliaeetus albicilla* 23 november 2007, Leopoldsburg (L), 1 ex.; 4 januari, Groot Schietveld, Brecht (A), 1 ad. naar NO. **Vale Gier** *Cypus fulvus* 24 juli, Eupen (Lg), 1 ex. **Slangenarend** *Circaetus gallicus* 3 april, Kristallijn, Lommel (L), 1 ex. OZO; 23 april, Viersels Gebroekt, Viersel (A), 1 ex. naar NO; 26 mei, Vrekem, Knesselare (O), 1 ex. naar ZW; 1 juni, Halleux (Lx), 1 ex. **Ruigpootbuizerd** *Buteo lagopus* 18 januari, Gravelco, Boorseme (L), 1 ex.; 7 maart, Groot Schietveld, Brecht (A), 1 ex.; 8 november, Hageven, Neerpelt (L), 1 ad. v. naar W; Winter 2009-2010 (zonder precieze datum), Cronwez (Lg). **Steppebuizerd** *Buteo buteo vulpinus* 10 – 12 september, Verlaine (Lg), 1 ex. Het BAHC is van mening dat in de regel enkel vondsten of vangsten voor aanvaarding in aanmerking kunnen komen (Adriaens *et al.* 2007). Bij dergelijke vogels kan aanvaarding gebeuren op basis van de afmetingen of op basis van een ring die wijst op een origine in de broedgebieden van Steppebuizerd. Buizerds met rossige tinten in het verenkleed komen vaker voor dan gedacht. Het is mogelijk dat sommige van deze vogels een noordoostelijke origine hebben, maar de literatuur biedt hierover geen uitsluitel. Ook Belgische broedvogels kunnen overigens in beperkte mate dergelijke sporen van ros hebben. **Arendbuizerd** *Buteo rufinus* 11 april, Viersels Gebroekt, Viersel (A), 1 2^e kj overvliegend. **Dwergarend** *Aquila pennata* 26 augustus, Rutten (L), 1 ex. **Havikarend** *Aquila fasciata* 28 oktober, Mons (H). **Steppekievit** *Vanellus gregarius* 6 november, Zwaanhoek, Zandvoorde (W), 1 ex., ad. winterkleed. **Kleine Geelpootruiter** *Tringa flavipes* 6 – 7 augustus 1998, Achterhaven, Zeebrugge (W), 1 ex. Deze vogel ging ruim tien jaar mee als de vierde Kleine Geelpootruiter voor België. Er dook echter twijfel op basis van de foto's, en bij nader inzien vertoont de vogel kenmerken die niet passen bij Kleine Geelpoot. Er bestond discussie over wat het dan wel geweest was, en uiteindelijk is de consensus dat het een grote, ietwat ongewone Bosruiter is geweest. **Reuzenzwartkopmeeuw** *Larus ichthyaetus* 9 mei, Leffinge (W), 1 ad. zomerkleed naar W. **Witvleugelsterm** *Chlidonias leucopterus* 21 augustus, Kristallijn, Lommel (L), 2 ex. naar N. **Papegaaiduiker** *Fratercula arctica* 22 februari, Oostende Pelagic, Noordzee (W), 3 ex. **Geelsnavelkoekoek** *Coccyzus americanus* November 2008, haven Antwerpen, 1 ex., levend gevonden, overgebracht naar vogelopvangcentrum, maar daar gestorven. Kadaver in collectie van Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen. Het enige Belgische geval van Geelsnavelkoekoek, en bovendien één van de weinige van het Europese vasteland, dateert van 22 oktober 1874 te Lessines (H). Voor vrijwel alle Europese gevallen wordt verondersteld dat de vogels minstens een deel van hun trans-Atlantische tocht per boot hebben gemaakt. **Kortteenleeuwerik** *Calandrella brachydactyla* 18 mei, Dottignies (H), 1 ex. **Azuurmees** *Parus cyanus* 22 – 23 april 1986, Sint-Agatha-Rode (VB), 2 ex. Een erg oude melding van 2 vogels uit 1986 kwam uiteindelijk toch bij het BAHC terecht. Azuurmees is een extreme zeldzaamheid in West-Europa, en de beschrijving en bijhoren-

de schets lieten niet toe om de soort aan de Belgische lijst toe te voegen. Ook voor een Pleskes Mees, een hybride tussen Azuurmees en Pimpelmees *Parus caeruleus*, klopt de beschrijving niet. **Siberische Notenkraaker** *Nucifraga caryocatactes macrorhynchos* 14 – 15 oktober, Beverlo (L), 1 1^e kj+; 27 oktober – 2 december, Haasrode (VB), 1 1^e kj+. Beide gevallen werden doorgegeven als Siberische Notenkraaker, een van de twee ondersoorten die in Europa voorkomen. De Centraal-Europese nominaat *caryocatactes* is broedvogel in Oost-België, met een geschatte populatie van 450 paren (Van der Elst, 2010). De determinatie als Notenkraaker van beide vogels staat niet ter discussie, maar op basis van de bestaande kennis acht het BAHC het raadzaam om de ondersoortbepaling in het midden te laten. Snavellengte en -dikte zijn moeilijk objectief te beoordelen, en bovendien is er in de literatuur sprake van overlap in de afmetingen (Bulteel & Belis 2009, Van Duivendijk 2010). **Grote Kruisbek** *Loxia pytyopsittacus* 2 november, Wuustwezel (A), 3 ex. Om in aanmerking te komen voor aanvaarding is het bij deze soort noodzakelijk dat er geluidsoptnames en/of foto's ter beschikking zijn. **Witbandkruisbek** *Loxia leucoptera* 1 juli, Koksijde (W), 1 1^e kj Een eerlijke maar onvoldoende beschrijving van een waarneming zonder verkrijger. De vogel zat op de ringplaats van een ervaren vogelringer, die de soort in het verleden op dezelfde plaats reeds heeft geringd. **Dwerggors** *Emberiza pusilla* 1 april, Westerplas, Sint-Martens-Latem (O), 1 ex.

oceanic expeditions

De reis van je leven!
van 02 nov.
tem 21 nov. 2011

Exclusieve Birding Expeditie naar
Papua New Guinea met
Nederlandstalige begeleiding

www.oceanicexpeditions.be
info@oceanicexpeditions.be
Tel. +32 (0)16 78 25 15

Referenties

- Adriaens P., M. Vandegehuchte & de leden van het BAHC 2007. Zeldzame vogels in België in 2005. Drieëndertigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité. *Natuur.oriolus*. 73(2): 56-61
- BirdLife International 2004. *Birds in Europe. Population estimates, trends and conservation status*. Cambridge, UK: BirdLife International. (BirdLife International Conservation Series No. 12)
- Beckers G., C. Vanderydt, S. Vangompel, S. Raymaekers & J. Bertrands ongedateerd. *Zeldzame vogels in Limburg 2008*. 2^e rapport.
- Boele A. 2009. Van Kleinst Waterhoen tot Grote Aalscholver en van Witooogend tot Zwarte Wouw: zeldzame broedvogels in 2009. *Sovon-Nieuws* 22(4): 6-8
- Bulteel G. & W. Belis 2009. De Notenkrakersaga, een vervolg. *Natuur.oriolus*. 75(3): 79-82
- Campora M. & G. Cattaneo 2005. Ageing and sexing Short-toed Eagles. *British Birds*. 98(7): 370-376
- Delany S., D. Scott, T. Dodman & D. Stroud (eds.) 2009. *An Atlas of Wader Populations in Africa and Western Eurasia*. Wetlands International. Wageningen, The Netherlands
- De Smet J. 1987. *Vogels. Hun levensloop in België, hun wedervaren met de mens*. Uitgeverij Van De Wiele, Brugge
- De Smet G., P. Adriaens, M. Vandegehuchte en de leden van het BAHC 2005. Zeldzame zangvogels in België in 1998-2003. Eenendertigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité. *Natuur.oriolus*. 71(2): 37-47
- Elst J., W. Faveyts, G. Spanoghe, M. Vandegehuchte en de leden van het BAHC. 2010. Zesendertigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité. *Natuur.oriolus*. 76(2): 43-50
- Faveyts W. 2010. 2010: een superjaar voor Slangenarend in Vlaanderen. *Natuur.oriolus*. 76(4): 132-134
- Fraser P.A., M.J. Rogers and the Rarities Committee 2007. Report on rare birds in Great Britain in 2005. Part I: non-passerines. *British Birds*. 100(1): 16-61
- Gantlett S. & R. Millington 2009. The Glossy Ibis invasion in autumn 2009. *Birding World*. 22(10): 424-434
- Garner M. and friends 2008. *Frontiers in Birding*. BirdGuides Ltd., Sheffield
- Helberg M., G.H. Systad, I. Birkeland, N.H. Lorentzen & J.O. Bustnes 2009. Migration patterns of adult and juvenile Lesser Black-backed Gulls *Larus fuscus* from northern Norway. *Ardea*. 97(3): 281-286
- Hudson N. and the Rarities Committee 2010. Report on rare birds in Great Britain in 2009. *British Birds*. 103(10): 562-638
- Jackson P., in Hagemeyer E.J.M. & M.J. Blair 1997. *The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their distribution and Abundance*. T & AD Poyser. London
- Jacob J.-P. 2010. Pie-grièche à tête rousse (*Lanius senator*), in Jacob J.-P., Delhem C., Burnel A., Dambiermont J.-L., Fasol M., Kinet T., van der Elst D. & Paquet J.-Y. 2010. *Atlas des oiseaux nicheurs de Wallonie 2001-2007*. Série Faune – Flore – Habitats n°5. Aves et Région wallonne. Gembloux
- Jacob J.-P. 2010. Chapitre 6. Nicheurs éteints et occasionnels avant 2001. Nicheurs apparus après 2007, in Jacob J.-P., Delhem C., Burnel A., Dambiermont J.-L., Fasol M., Kinet T., van der Elst D. & Paquet J.-Y. 2010. *Atlas des oiseaux nicheurs de Wallonie 2001-2007*. Série Faune – Flore – Habitats n°5. Aves et Région wallonne. Gembloux
- Klaassen H.G., T. Alerstam, P. Carlsson, J.W. Fox & A. Lindström 2011. Great flights by great snipes: long and fast non-stop migration over benign habitats. *Biol. Lett. published online before print May 25, 2011*, doi:10.1098/rsbl.2011.0343
- Lontkowski J. & G. Maciorowski 2010. Identification of juvenile Greater Spotted Eagle, Lesser Spotted Eagle and hybrids. *Dutch Birding*. 32(6): 384-397
- Newson S.E., B. Hughes, I.C. Russell, G. R. Ekins & R. M. Sellers 2004. Sub-specific differentiation and distribution of Great Cormorants *Phalacrocorax carbo* in Europe. *Ardea*. 92(1): 3-9
- Olsen K.M. & H. Larsson 2003. *Gulls of North America, Europe and Asia*. Princeton University Press, Princeton
- Ovaa A., D. Groenendijk, M. Berlijn & CDNA 2010. Rare birds in the Netherlands in 2009. *Dutch Birding*. 32(6): 363-383
- Slack R. 2009. *Rare Birds. Where and When. An analysis of Status and Distribution in Britain and Ireland*. Russell Slack. Rare Bird Books, York
- van den Berg A.B. & C. Bosman 1999. *Zeldzame vogels van Nederland*. GMB Uitgeverij, Haarlem
- Van der Elst D. 2010. Cassenoix moucheté (*Nucifraga caryocatactes*), in Jacob J.-P., Delhem C., Burnel A., Dambiermont J.-L., Fasol M., Kinet T., van der Elst D. & Paquet J.-Y. 2010. *Atlas des oiseaux nicheurs de Wallonie 2001-2007*. Série Faune – Flore – Habitats n°5. Aves et Région wallonne. Gembloux
- Van der Elst D., L. Schmitz, M. Paquay & C. Dehem 2010. Grimperau des bois (*Certhia familiaris*), in Jacob J.-P., Delhem C., Burnel A., Dambiermont J.-L., Fasol M., Kinet T., van der Elst D. & Paquet J.-Y. 2010. *Atlas des oiseaux nicheurs de Wallonie 2001-2007*. Série Faune – Flore – Habitats n°5. Aves et Région wallonne. Gembloux
- Van Duivendijk N. 2010. *Advanced Bird ID Guide. The Western Palearctic*. New Holland. London

Samenvatting – Abstract - Résumé

Dit 37ste rapport van het BAHC en de CH behandelt in totaal 178 gevallen van zeldzame vogels in België. Het overgrote deel heeft betrekking op 2009. 138 gevallen werden aanvaard in categorie A, 1 in categorie D, 10 in categorie E en 29 gevallen werden afgewezen. Er werden twee nieuwe soorten toegevoegd aan de Belgische lijst dit jaar: Dikbekfuut en Amerikaanse Goudplevier. Van vier (onder)soorten werd het derde geval geregistreerd: Zwarte Rotgans, Steppenvorkstaartplevier, Franklins Meeuw en Baltische Mantelmeeuw. Andere hoogtepunten waren de vierde Sneeuwuil, de vierde Iberische Tjiftjaf, de vierde Izelbeklauwier, de vierde en vijfde Blauwstaart, de vijfde Bruine Lijster, de vijfde Grijsze Wouw en de vijfde Aziatische Goudplevier. Ook vermeldenswaardig waren recordaantallen voor Vale Pijlstormvogel (5), Slangenarend (11) en Zeearend (6) en het eerste Belgische broedgeval van Krezelzanger. Een oud geval van Kleine Geelpootruiter uit 1998 werd afgewezen wegens niet langer aanvaardbaar. Van een intrigerend geval van een Geelsnavelkoekeet uit de Antwerpse Haven konden helaas niet genoeg details verkregen worden.

Unusual birds in Belgium in 2009. Thirty-seventh report of the Belgian Rarities Committee

This 37th combined report of both Belgian rarities committees (the BAHC which deals with reports in Dutch and the CH which deals with reports in French) deals with 178 records of rare birds in Belgium. The vast majority concerns 2009. 138 records were accepted in category A, 1 in category D, 10 in category E and 29 were rejected. Two new species were added to the Belgian list: Pied-billed Grebe and American Golden Plover. For four (sub)species, the third record was registered: Black Brant, Black-winged Pratincole, Franklin's Gull and Baltic (Lesser Black-backed) Gull. Other highlights were the fourth Snowy Owl, the fourth Iberian Chiffchaff, the fourth

Isabelline Shrike, the fourth and the fifth Red-flanked Bluetail, the fifth Dusky Thrush, the fifth Black-winged Kite and the fifth Pacific Golden Plover. Also noteworthy were record numbers for Balearic Shearwater (5), Short-toed Eagle (11) and White-tailed Eagle (6) and the first breeding record in Belgium for River Warbler. An older record of Lesser Yellowlegs from 1998 was considered no longer acceptable. An intriguing record of a Yellow-billed Cuckoo from the Antwerp harbor area, could unfortunately not be sufficiently documented.

Oiseaux rares en Belgique en 2009. 37ème rapport du Comité Belge d'Homologation

Ce 37ème rapport des Comités d'homologation traitent au total 178 cas d'oiseaux rares en Belgique. La plupart des cas se rapportent à 2009. 138 Cas ont été acceptés en catégorie A, 1 en catégorie D, 10 en catégorie E et 29 cas ont été refusés. Deux nouvelles espèces ont été ajoutées à la liste belge cette année: le Grèbe à bec bigarré et le Pluvier bronzé. De quatre (sous)espèces le troisième cas a été enregistré: la Bernache du Pacifique, la Glaréole à ailes noires, la Mouette de Franklin et le Goéland de la Baltique. D'autres points forts étaient le 4ème Harfang des neiges, le 4ème Pouillot ibérique, la 4ème Pie-grièche isabelle, les 4ème et 5ème Robin à flancs roux, la 5ème Grive à ailes rousses, le 5ème Elanion blanc et le 5ème Pluvier fauve. Les nombres records de Puffin de Méditerranée (5), de Circaète Jean-le-Blanc (11) et de Pygargue à queue blanche (6), ainsi que la première nidification de la Locustelle fluviatile, méritent une mention particulière. Un vieux cas de Chevalier à pattes jaunes datant de 1998, a été refusé parce qu'il n'était plus homologable. Pour un cas intrigant de Coulicou à bec jaune du port d'Anvers, on n'a pas encore obtenu suffisamment de détails.